

Бібліотека просто неба – Open air

Стаття висвітлює досвід Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія щодо реалізації соціокультурного проекту «Бібліотечна альтанка».

З метою розширення бібліотечного простору, протягом п'яти років змістовно та цікаво у Дніпропетровській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія (ДНОУНБ) проводиться соціокультурний проект «**Бібліотечна альтанка**». Щочетверга влітку бібліотекарі привертають увагу громадськості до бібліотечних послуг та популяризують читання серед мешканців міста, використовуючи інтерактивні форми та методи роботи. У 2016 році більше 800 мешканців міста відвідали інформаційні локації біля бібліотеки та взяли участь у її креативних заходах. Понад 70 відвідувачів виявили бажання записатися до бібліотеки та скористатися її послугами, деякі запропонували співробітництво в організації спільних інформаційних майданчиків.

Відкриття «Бібліотечної альтанки» припало на 19 травня, коли Україна відзначає свято вишиванки. На урочисте відкриття завітали учасники музичного ансамблю бандуристів «Весел-

ка» та заспівали українських пісень. Студенти декламували вірші українських класиків і розповідали історії про свої власні вишиванки. Найкраща розповідь була відзначена призом – книгою про міста України. Також гості свята дізналися, що національне вишивання є скарбницею вірувань, звичаїв, обрядів, духовних устремлінь народу. Вони ознайомилися з книгами, які розкривають головні таємничі символи українських вишиванок. Учнівській молоді сподобався «веселий урок» з історії традицій української вишивки. Вони із задоволенням взяли участь у конкурсі *малюнків рушників* «**Кольорова веселка**», де проявили творчість та креатив. У цей травневий день біля стін бібліотеки було яскраво та весело, бо у святі взяли участь соціальні партнери бібліотеки – студія «Театр мод ВПУ-55». Юні дизайнери презентували авторські колекції «Сонячне сяйво» та «Дивоцвіт Дніпра». Українські етнічні сукні зачаровували присутніх своєю вишуканістю та первозданністю в лініях крою. *Книжкове асорті* «**Вишиванка** –

**Оксана
Шевченко,**

заступник директора з внутрішньобібліотечної роботи
Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія

поема життя» ознайомило відвідувачів з книгами та журналами, які висвітлюють особливості української народної вишивки, її місцеві характеристики різних областей та головні техніки шиття. Гостям з Анголи, Єгипту та Лівії запам'ятався майстер-клас з вишиванки, де кожен набув навичок вишивки хрестиком по канві.

У козацькому етнографічному стилі для мешканців міста відбулась презентація регіонального проекту «Дмитро Яворницький – ім'я, овіяне легендами». Відділ абонементу під «Бібліотечною парасолькою» організував мальовничу та барвисту фотосесію «**Дніпропетровщина читає Яворницького**». Кожен бажаючий мав можливість сфотографуватися з улюбленою книгою на фоні ретельно підбраної атрибутики та залишити собі на згадку колоритне фото. Гості відчули атмосферу козаччини, насолодилися українською піснею та віртуально відвідали острів Хортицю.

Бібліотечні сюрпризи чекали читачів у День захисту дітей. Більше 60 учнів навколишніх шкіл завітали до бібліотеки та отримати багато корисної інформації. У «Бібліотечній альтанці» на них чекала цікава *гра-вікторина «Юний ерудит»*, яка значно розширила їх кругозір та сприяла формуванню навичок командної гри. Діти жваво відповідали на запитання з різних галузей знань та викладали на швидкість слово «ЕРУДИТ». Команди зійшлися в запальному змаганні, але перемогу в інтелектуальній вікторині здобули найкмітливіші та найспритніші. Також у рамках святкування співробітниками читальних залів була організована *арт-година «Весь світ – дітям»*. Батьки з дітьми взяли участь у

творчій майстерні та разом зробили унікальний стяг, який став своєрідним символом родинного тепла та затишку. Бібліотекарі створили атмосферу комфорту і радості від родинного оточення і спілкування та розповіли про важливість єднання та взаєморозуміння.

Галасливо та весело проводились у бібліотечній альтанці *пошукові експедиції книг*. Прищепити інтерес до читання та підвищити інформаційну культуру мали на меті співробітники відділу наукової інформації та бібліографії (ВНІІБ), коли презентували для мешканців міста незвичайну *книжкову інсталяцію «Розшукується цікава книжка»*. За умовами літературної вікторини було потрібно по жартівливому опису впізнати відомі й улюблені книжки, назви яких ховалися під обгортками. Це були і знайомі ще з дитинства народні українські казки, і книги сучасних авторів. Відвідувачі заходу жваво реагували на веселі запитання, гортали сторінки книг та з цікавістю обирали, що б почитати у відпустці.

Запам'ятали відвідувачі бібліотеки *книжковий вернісаж «Кидай мишку – бери книжку»*, який біля приміщення бібліотеки розгорнув відділ наукового опрацювання документів та організації каталогів. До уваги любителів читання були представлені різноманітні жанри, що прикрасять літній спекотний вечір, подарують натхнення в дощову погоду або ж стануть супутниками довгої безсонної ночі. Також всі бажаючі пройшли літературний тест на знання світової літератури та вибрали цікаві книжкові новинки.

Незважаючи на спекотні літні дні, бібліотечна альтанка завжди була в центрі уваги мешканців міста. Господині альтан-

ки – фахівці ВНІІБ, презентували для громади *літературний мікс «100 великих»* та пропонували взяти участь у *інформаційному лото*. Ця грандіозна серія науково-популярних книг зацікавила людей, які бажали приємно і з користю провести вільний час.

У черговий раз вийшли бібліотекарі на вулицю, щоб нагадати мешканцям міста, що навіть у часи новітніх інформаційних технологій Книга не втрачає своїх позицій, а Читання – все також приносить задоволення. Перехожі з інтересом знайомилися з книгами, представленими на *виставці «Книжковий калейдоскоп довідкових видань»* та шукали відповіді на актуальні питання. «Чим зайняти дитину влітку?», «Куди поїхати відпочивати?», «Як оформити субсидію?», «ОСББ чи ЖКХ. Що краще?» – неповний перелік запитань, на які відповідали бібліотекарі.

Корисною для мешканців, особливо у період відпусток, стала *виставка-порада «Подорожуй Україною»*. Бібліотекарі відділу документів з питань мистецтва презентували яскраві фотоальбоми про архітектурні та заповідні пам'ятки країни, демонстрували *віртуальну мандрівку «Обери свій маршрут»* та грали в географічне лото. Фахівці відділу читальних залів ознайомили громадян міста з літературою, яка містила інформацію про цікаві й маловідомі факти з історії нашої держави. Не залишала байдужими мешканців міста *інтелектуальна вікторина «Як добре ти знаєш Україну?»*. Вони із захопленням обертали макет Земної кулі, та обирали прапорець із запитанням, який майорів у кожній області України. Скоротити шлях від читача до книги мав на меті літній буккоктейль, який організував від-

кульозу). З питань охорони здоров'я бібліотеки, відповідно до реалізації Цілей сталого розвитку, можуть надавати інформацію з питань профілактики дорожньо-транспортних пригод, охорони репродуктивного здоров'я, впливу небезпечних хімічних речовин, проблем забруднення й отруєння повітря, води і ґрунтів. Це важливі аспекти інформаційно-просвітницької діяльності бібліотек для юнацтва та молоді, оскільки здоров'я людини є однією з найважливіших суспільних цінностей.

Одним із чинників роботи бібліотек для юнацтва та молоді є здійснення супроводу навчально-виховного процесу. Таке інформаційне забезпечення відповідає реалізації Цілі сталого розвитку № 4, яка стосується підтримки всеохоплюючої і якісної освіти. Для сприяння підвищенню якості освіти всіх рівнів бібліотечні спеціалісти здійснюють ряд заходів на допомогу навчально-виховному процесу, постійно готують інформаційні видання для вчителів, керівників методичних об'єднань, заступників директорів з виховної роботи та інших учасників навчально-виховного процесу. Бібліотекарі на допомогу освітньому процесу створюють інформаційні ресурси для учнів, педагогів та своїх колег.

Ще одне змістовне питання – це гендерна просвіта у бібліотеках. Здійснюючи детальне інформування з питання рівноправності чоловіків та жінок бібліотечні фахівці сприятимуть реалізації Цілі сталого розвитку № 5. Гендерні питання дуже багаті соціальними штампами. Головною причиною виникнення та існування гендерних стереотипів є необізнаність людей в сфері даної проблематики. Знання, що засновані на наукових фактах та реальній статистиці сприятимуть подоланню дискримінації щодо будь-якої зі статей.

Через інформування представників органів влади бібліотеки можуть впливати на прийняття й удосконалення нормативно-правових документів, стратегій розвитку, що утво-

рюються з метою заохочення гендерної рівності. Бібліотеки мають поширювати верифіковані та обґрунтовані знання з питань гендерної рівності в різних контекстах: історичному, політичному, законодавчому, соціальному та культурному.

На виконання ряду Цілей сталого розвитку (Цілі № 6–7, 12–15) потужний потенціал мають еколого-просвітницькі заходи бібліотеки. Завдання цих Цілей передбачають вирішення питань раціонального споживання енергії та природних ресурсів, адаптацію до кліматичних змін і стихійних лих. Для спрямування людей до вирішення цих питань значну роль відіграє екологічне просвітництво, тобто поширення інформації про те якою може бути діяльність людей та установ щодо пом'якшення гостроти та послаблення наслідків проблем з навколишнім середовищем, адаптації до них або раннього попередження.

Бібліотеки оперативно реагують на актуальну екологічну проблематику, активно розповсюджують екологічні знання, сприяють змінам в екологічній ситуації на рівні регіону та держави, займаються питаннями дослідження екологічного законодавства в країні, поширюють відомості про нього серед користувачів. Ознайомившись із Цілями сталого розвитку бібліотечні фахівці можуть зорієнтувати масові заходи та інформаційні видання на завдання, що визначені на глобальному рівні.

Значною мірою робота бібліотек для юнацтва та молоді корелюється із Ціллю сталого розвитку, яка стосується створення відкритого суспільства (Ціль № 16) та безпосередньо її завданнями – сприяння верховенству права на національному та міжнародному рівнях, захисту основних свобод відповідно до національного законодавства і міжнародних угод, і особливо – забезпечення доступу громадськості до інформації. Так, в діяльності бібліотек багато уваги приділено правовому вихованню юнацтва та молоді. У цій площині є напрацювання, які можна розширювати як тематично, відповідно Цілям сталого

розвитку, так і новими формами роботи бібліотек, що на сьогодні мають значне розмаїття в світлі трансформації соціокультурної діяльності бібліотек.

Вплив на процес становлення відкритого суспільства становить питання усвідомлення цінності культурного різноманіття та національної ідентичності інших народів, орієнтація в питанні, якими культурними здобутками українців слід пишатися. В бібліотеках постійно відбуваються заходи, спрямовані на налагодження комунікації між різними національними, культурними та релігійними традиціями, популяризацію толерантності, формування культури миру та ненасильства. В контексті спрямування України до євроінтеграції та глобалізації бібліотеки виконують інформування з питань мирного співіснування країн в межах Європи та світу.

Для реалізації Цілей сталого розвитку в Україні засобами бібліотечної діяльності важливим є максимальне залучення до співпраці, як усіх внутрішніх структурних підрозділів бібліотеки, так і зовнішніх учасників-партнерів. Ефективне впровадження Цілей сталого розвитку підвищить суспільний авторитет бібліотек, продемонструє їх роль у житті сучасного соціуму та здатність реагувати на виклики сьогодення.

Бібліотекарі як професіонали культурно-освітньої та інформаційно-просвітницької сфери набуваючи компетентності з питань сталого розвитку суспільства зможуть застосувати набуті знання та навички для бібліотечної адвокації. Активна участь бібліотек у соціально-економічних та політичних перетвореннях надасть їм можливість продемонструвати суспільству свої напрацювання в сфері актуальної проблематики суспільного розвитку. І що найважливіше, діяльна позиція бібліотек в напрямі реалізації Цілей сталого розвитку в Україні сприятиме покращенню рівня життя як окремих людей, так і суспільства загалом.